

Nemzetiségi múzeum épül Hercegszántón

A járási és községi tanácsok anyagi támogatásával régi vágya teljesül a hercegszántói, elsősorban délszláv nemzetiségű emlékeket gyűjtő, feldolgozó honismereti szakkörnek: rövidesen befejeződik és átadásra kerül a nemzetiségi múzeum. A Vélén Marin vezette szakkör — tagjai falusi KISZ-tagok, akik egy része 5-6 km-ről jár be társadalmi munkára — két éves gyűjtőmunkával annyi értékes sokac, szerb és magyar használati és munkaeszközök, ruházati, lakberendezési tárgyat mentett meg az utókornak, hogy növekvő gondot okoz elhelyezésük, s még inkább a nyilvánosság előtti bemutatásuk.

A gazdag néprajzi gyűjtemény elhelyezésére, állandó jellegű bemutatására most — a járási pártbizottság legutóbbi határozata értelmében — megfelelő helyiség épül. Az új létesítmény egyúttal alapul szolgál egy járási nemzetiségi múzeum megteremtésére is. Terv ugyanis, hogy a bajai járás területén élő délszláv nemzetiségű lakosság gazdag hagyományainak tárgyi emlékeit egy helyre — Hercegszántóra — koncentrálják, mivel itt már megvannak a szükséges

személyi, s kialakulóban a tárgyi feltételek.

A már összegyűjtött anyag rendkívül változatos. A színek parádéja, a motívumok nemzedékek formálta szépsége jellemzi a népviseleti tárgyakat, a textil-lakácok — érzékeltetve a lakások, bunyevácok életkörülményeiben nyomon követhető változásokat is. Ismeretes, hogy a vidéken tradíciói vannak a kendertermelésnek. A szorgos gyűjtőmunka gyümölcseként jól megfigyelhetők a kender termelésének és feldolgozásának koronként változó módszerei, műveletei. A községben négy úgynevezett gölöncsérpincét fedeztek fel a fiatalok, s az itt talált anyagok képezik a ritka értékű korszagyűjtemény alapanyagát, a helyi fazekasipar megmaradt emlékeivel bővítve.

Most, hogy az állandó kiállítás megnyitásának időpontja mind közelebb kerül, hatványozódik a honismereti munka támogatóinak érdeklődése, segítőkészsége is. A járási tanács a közelmúltban ötvezer forintot adott a felkutatott tárgyi emlékek megvásárlására, a község százezret az épület átalakítására, de segít a népfront, a Délszláv

Szövetség, s bíznak a helybeli termelőszövetkezetek anyagi támogatásában is. Gondot okoz a szervezőknek és gyűjtőknek, hogy mind több magányjuttó fordul meg a községben, s értékes emlékeket, eszközöket, pótolhatatlan értékeket visznek el a fővárosba, s más vidékekre.

Szakács Gyula

Ennyit építettünk!

Szinte mindnyájan, akik tanúi, részesei voltunk az elmúlt 25 esztendőnek, úgy véljük, ismerjük többé-kevésbé a városainkat és jól megfigyeltük változásait. Szinte szótlanul álltunk, hogy sok-sok évi távollét után alig ismerjük föl a várost, a kerületet, a teret, ahol valaha annyit jártunk. És mégis, itt, a Műcsarnok termeiben „Az építés 25 éve Magyarországon” c. kiállítást szemlélve eltöprengtünk: ennyit építettünk?

Pedig négyszáz egynéhány — igaz, jó érzékkel kiválogatott és megszerkesztett — nagyméretű fényképfelvétel az egész. De sejtetni engedi, amit az ember egyébként pusztán a számokból, adatokból nem képes igazán érzékelni. Az építkezések mértékét és — hibáival együtt is — nagyszerűségét.

Az első teremben új lakóépületek, egész lakótelepek körös-körül. Egyszeriben megfoghatóbb a rppant szám: a 25 év alatt épült jóval több mint egymillió lakás, a jelenlegi lakásállomány jó egyharmada. (És az építkezés üteme: a háború előtt, ezer lakosra számítva két és fél lakás épült évente, az utób-

Régóta készültem riportot írni a Kecskeméti Állami Zeneiskoláról. A napokban végre alkalmam volt Körber Tivadar igazgatót megkeresni.

Kitalálta a gondolatomat az első percekben, amikor látható csodálkozással körülnéztem. Láttam, hogy észrevettem a legalább százéves épület rettenetes állapotát. Mikor néztem a vizes, dohos, penészszagú, behorpadó falakat, a szűk,

egészségtelen, sötét tantermeket, széttárta a karját és panaszkodott: nemcsak egészségtelenek ezek a termek, de a hangszerek is tönkremennek a változó hőmérséklet miatt. És elmondta, hogy sajnálják a pénzt, amit az évenkénti toldozás-foltozás miatt kiadnak, hisz így is egyre rosszabb az épület.

Eszembe jutott akkor: annak idején, legalább tíz vagy több éve is van már, amikor Kodály Zoltán kemény szavakkal bírálta a várost, hogy az énektanításnak ilyen környezetet biztosít. (Akkor az Enek-Zenei Általános Iskola volt az épületben, amely azóta új, szép helyére költözött). Szükségmegoldásból kapott itt helyet az Állami Zeneiskola.

Nyolc évvel ezelőtt. Azzal, hogy hamarosan megoldják az elhelyezését.

Varga Mihály

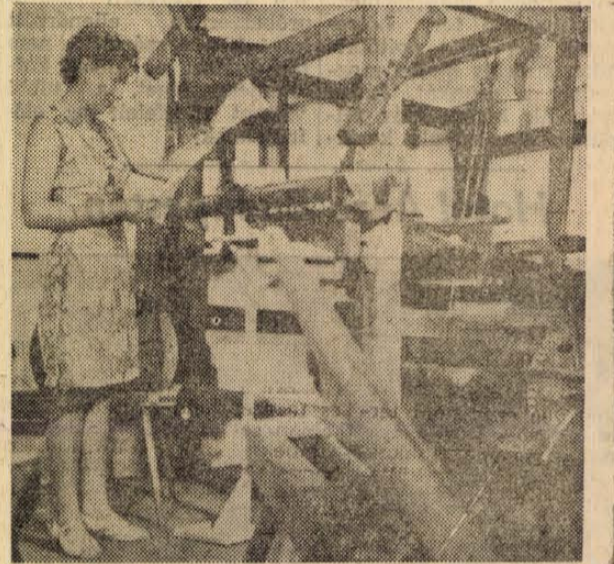
Nézem a szomorú falakat, a dohos termeket, a csúnya udvart.

Lehangoló látvány. Négyszáz növendék tanul itt évente. Kimagasló sikereket érnek el fesztiválokon, hangversenyeken, művészeti versenyeken. Tizenhét tanár próbál megbirkózni a rossz körülményekkel.

Felmerül a kérdés: kétségkívül sok teendője, megoldásra váró problémája mellett igazán nem változtathatna ezen a szörnyű állapotban a város vezetősége?

Igazat adok az itt tanító tanároknak, ha azt emlegetik, nagy-nagy sóhajtások közepette: Szombathelyen, Hódmezővásárhelyen, Gyulán modern, gyönyörű épületek kaptak a zeneiskolák. Megértem őket, ha azt kérdezik: miért nem lehet Kecskeméten is?

Szövöszéktől az avarkori kancsóig

b. j.

Módszeresen és állandóan gyarapítják a Hartán három évvel ezelőtt megnyitott falumúzeum helytörténeti anyagát. Egyebek között, mint a felvételtől is kiténik, a paraszti kenderfeldolgozás hagyományos munkaeszközait is összegyűjtötték. Ez a kollekció 12 különböző eszközből áll.

A kézben tartott avarkorabeli agyagedényt, több más használati tárgy társaságában, nemrég találták meg a helybeli Lenin Tsz sertéskombinátjának építése színhelyén, az alapok kiásásánál. A különböző agyagedények, koponyacsontok egy avarkori sírban aludták át a hosszú évszázadokat.

Föld alatti parkolóhely

Győr most kibontakozó új városközpontjában a negyedik tanács székháza és az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság toronyháza előtti tér alatt épül meg az ország első föld alatti parkolóhelye. A félszáz autót befogadó föld alatti parkolóhelyen szerviz és

gyorsmosó is működik. A parkoló felett emelkedik majd a város 700 éves jubileumára állított emlékmű, amelyet valóságos szökőkútrendszer vesz körül. A nyolc méter magasra szökellő vízugarat 16 színváltásos reflektor világítja majd meg.

(76) Mindketten hallgattak néhány percig azután ismét a Gruppenführer törte meg a csendet:

— Nos mit akar tenni?
— Ma éjszaka magam hallgatom ki azt a lányt — mondta Lothar, s a Gruppenführer megvetéssel nézett rá.

— És aztán jelenti, hogy végképp nem tud mondani semmit, igaz?

— Tehetetlen dühvel nézett Lotharra, aztán üvöltött: — A frontra küldöm magát — mondta viczorogva. — Azt a lányt pedig holnap reggel az utcán akarom látni. Megértett?

— Igenis.

— Kijelöli a legjobb embereit, akik a nyomába szegődnek. De jól jegyezze meg: magát lövetem agyon, ha annak a lánynak sikerül lerázni magáról őrzőit. Ne feledje el: a lány az egyetlen fonal, amelyet fel lehet és fel is kell gombolyítanunk. Messzire vezethet a fonal...

— Értettem — felelte Lothar.

— És ha igaz a gyanú, hogy Benitát a lengyel szervezet rabolta el, ez a lány Benitához is kulcsot jelent. Ha másként nem megy, akkor Benitáért kicseréljük a lányt.

— De hogyan jutunk el hozzájuk ezzel a javaslat-tal? — kérdezte Lothar.

— Egyelőre csak vigyázzon, hogy ne kövessenek el hibát.

Anna azt hitte álmodik, amikor felvezették az udvarra, kezébe nyomták táskáját, sapkáját, s felhúzták előtte a sorompót. Kicsit kábultan indult el az Unia tér felé. Ujjongni szeretett volna, hogy ismét az ő Varsójában van, s szabad.

Megnyújtotta a lépteit. Csak most érezte, hogy minden porcikája fáj. De szabad volt, s nem tördölt mással. Vajon miért engedték ki? Ez egyszerűen érthetetlen volt számára, hiszen jól tudta, hogy a Szulka utcából nem igen került ki élve ellenálló. Ha mégis, akkor az már nekik dolgozik

Anna ösztönösen hátra fordult, s az utca mindkét oldalán esőkabátos férfiakat látott. Felvillant benne a rettenetes felismerés: követik. Azt gondolják, hogy szabadon majd többet mond nekik, mint kihallgatás közben.

Meggyorsította lépteit, s befordult a Marsalkovszkijra. Aztán átment a XI. Piusz téren, végül a Mokotovszkijon haladt. Az úton egy motorkerékpáros ráérősen kerekedett. Annának úgy tűnt, hogy ez is a kísérelő közé tartozik.

Alig haladt néhány száz métert, feltűnt egy teherautó is, rajta gyanús alakokkal, Anna már biztos volt, hogy a Gestapó gyűrűjében halad.

Hirtelen irányt változtatott, s elvegyült a tömegben. Ismerős jelenetet látott: féllábú fiatal kéregetni, gye-reket csikket szedni, öregot kalapozva a sarkon. Az egyik üzlet előtt hosszú sorban álltak az emberek. Margarint osztottak ötédekáinkint. Távolabb az üzlet-től, egy kapualjban két magasszárú cipős suhanc, zsebredugott kézzel. Ezek is az üldözők spiclijei voltak. Anna jól ismerte ezt az embertípust.

Rossz érzés fogta el. Tudta, hogy néhány száz méternyire van Nárcis, hogy ott talán várnak rá többen is, hogy Hans is talán éppen ott van, s a J-23-as most kapja utasításait.

Céltalanul ment tovább, attól félt, hogy valaki ráköszön, hogy ismerősök, vagy éppen csoportbeliek üdvözlik, akárcsak egy futó fejbiccentéssel is. Mert a Gestapónak most ez is elég lenne.

Újra irányt változtatott, s átment a járdaszigetre, a villamosmegállóhoz. A szerelvény fékezett. Úgy tett, mintha meggondolta volna magát, s a járdához indult, de aztán felugrott a gyorsuló szerelvényre.

Körülnézett. Remélte, hogy sikerült egérutat nyernie. A teherautó, a motorkerékpáros és a két esőköpenyes férfi elmaradt.

Néhány megállóval később a már mozgó szerelvényről ugrott le. Befordult a Szvetokruska utcába, utána gyorsan a Jánába. Beszaladt egy gyógyszerháza. A telefon a sarokban volt, gyorsan tárcsázott. Eav látott hívott fel a csoportból. Az egyetlen számot, amire e pillanatban gondolt. Nemsokára meghallotta Margit hangját.

— Margó — suttogta. — Anna vagyok. Vigyázzatok! Én az utcáról beszélek, de követnek. Kiengedtek, hogy követhessenek.

Ebben a percben a motorkerékpáros állt meg az ablak alatt. Annának csak annyi ideje volt, hogy közölje Margóval: később újra felhívja.

(Folytatjuk)